

Uchwała z dnia 8 marca 2007 r., III CZP 7/07

Sędzia SN Hubert Wrzeszcz (przewodniczący)

Sędzia SN Zbigniew Strus

Sędzia SN Kazimierz Zawada (sprawozdawca)

Sąd Najwyższy w sprawie dotyczącej "I.-K.P.P.U.H.", sp. z o.o. w K. o złożenie dokumentów do akt rejestrowych, po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym w dniu 8 marca 2007 r. zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Kielcach postanowieniem z dnia 8 grudnia 2006 r.:

"1. Czy dokonane przez komornika sądowego w trybie art. 911³ k.p.c. zgłoszenie sądowi rejestrowemu faktu zajęcia udziałów wspólnika w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w związku z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym podlega badaniu w trybie art. 23 ust. 2 powyższej ustawy.

2. Czy w przypadku stwierdzenia w wyniku tego badania, że osoba której dotyczy zawiadomienie komornika nie była w chwili zajęcia udziałów wspólnikiem spółki z o.o. sąd rejestrowy wydaje postanowienie o odmowie złożenia do akt dokumentów zawierających dane niezgodne z rzeczywistym stanem rzeczy?"

podjął uchwałę:

Dokonane przez komornika na podstawie art. 911³ k.p.c. zgłoszenie zajęcia udziałów wspólnika podlega badaniu przez sąd rejestrowy, orzekający o złożeniu dokumentu zgłoszenia do akt rejestrowych, w zakresie obejmującym zgodność danych zawartych w zgłoszeniu z treścią wpisów w rejestrze;

odmówił podjęcia uchwały w pozostałym zakresie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 31 października 2006 r. Sąd Rejonowy w Kielcach orzekł o złożeniu do akt rejestrowych Krajowego Rejestru Sądowego zawiadomienia komornika sądowego z dnia 18 lipca 2006 r. o zajęciu należących do dłużnika Zenona U. udziałów w "I.-K.P.P.U.H.", spółce z o.o. w K. W apelacji od tego postanowienia spółka "I.-K.P.P.U.H." podniosła, że w dniu 25 listopada 2003 r. Sąd dokonał wpisu o wykreśleniu z rejestru przedsiębiorców wspólnika Zenona U., zatem Sądowi w chwili wydania zaskarżonego postanowienia było wiadome z urzędu, że Zenon U. nie jest już udziałowcem skarżący.

W toku rozpoznawania apelacji spółki "I.-K.P.P.U.H." Sądowi Okręgowemu nasunęło się przytoczone wyżej zagadnienie prawne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 911³ k.p.c., komornik, zajmując udział wspólnika w spółce handlowej albo zajmując prawa wspólnika z tytułu udziału w takiej spółce, którymi wspólnikowi wolno rozporządzać, jak również zajmując prawa majątkowe akcjonariusza, powiadomi o zajęciu spółkę oraz zgłosi ten fakt sądowi rejestrowemu. Według zaś art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (jedn. tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 17, poz. 209 ze zm. – dalej: "u.K.Rej.S."), jeżeli przepis szczególny nakazuje zgłoszenie określonych danych sądowi rejestrowemu, dokumenty zawierające te dane składa się do akt rejestrowych.

Nasuwa się przede wszystkim pytanie o tryb postępowania właściwy w sprawie o złożenie do akt rejestrowych zgłoszenia komornika o zajęciu udziału. Nie powinno budzić wątpliwości, że nie chodzi tu o wpis w Krajowym Rejestrze Sądowym, czyli o sprawę rejestrową w rozumieniu art. 694¹ § 1 k.p.c., podlegającą rozpoznaniu w postępowaniu rejestrowym unormowanym w art. 694¹-694⁸ k.p.c. Tym bardziej nie chodzi tu o wpis do innego rejestru prowadzonego przez sąd, do którego przepisy o postępowaniu rejestrowym unormowanym w art. 694¹-694⁸ k.p.c. mogą mieć odpowiednie zastosowanie na podstawie art. 694¹ § 2 k.p.c.

Stosownie do art. 7 u.K.Rej.S., jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, do postępowania przed sądami rejestrowymi stosuje się przepisy kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym. W myśl tego uregulowania, do postępowania w sprawie o złożenie do akt rejestrowych zgłoszenia komornika o zajęciu udziału należy więc stosować przepisy ogólne o postępowaniu nieprocesowym (art. 506-525 k.p.c.). Przepisy te rozstrzygają zatem

np. o tym, że sąd rejestrowy orzeka postanowieniem o złożeniu do akt rejestrowych zgłoszenia komornika o zajęciu udziału (art. 516 k.p.c.), a postanowienie to podlega zaskarżeniu apelacją (art. 518 k.p.c.).

Przepisy te nie dają jednak podstawy do rozstrzygnięcia objętej przedstawionym zagadnieniem prawnym kwestii zakresu kognicji sądu rejestrowego w sprawie o złożeniu do akt rejestrowych zgłoszenia komornika o zajęciu udziału. Kwestia ta nie została również uregulowana w ustawie o Krajowym Rejestrze Sądowym. Artykuł 23 tej ustawy, stanowiący m.in. w powołanym przez Sąd Okręgowy ustępie 2, że sąd rejestrowy bada, czy dane wskazane we wniosku o wpis do rejestru w zakresie określonym w art. 35 są prawdziwe, a w pozostałym zakresie – czy zgłoszone dane są, jeżeli budzą w tym względzie uzasadnione wątpliwości, zgodne ze stanem rzeczywistym, normuje jedynie postępowanie o wpis w Krajowym Rejestrze Sądowym.

W tej sytuacji nasuwają się dwie możliwości rozstrzygnięcia wspomnianej kwestii. Według pierwszej, sąd rejestrowy w razie dokonania przez komornika zgłoszenia o zajęciu udziału powinien, nie podejmując badania tego zgłoszenia, zawsze orzec o jego złożeniu do akt rejestrowych, a według drugiej, niepołączone z uregulowaniem zakresu kognicji sądu rejestrowego przyjęcie przez ustawodawcę, że sąd ten orzeka postanowieniem o złożeniu do akt rejestrowych zgłoszenia komornika o zajęciu udziału, oznacza istnienie luki w ustawie, która powinna być wypełniona przez zastosowanie *per analogiam* art. 23 u.K.Rej.S.

Gdyby zgłoszenie komornika o zajęciu udziału miało zawsze podlegać – bez uprzedniego badania – złożeniu do akt rejestrowych, wystarczałoby ujęcie złożenia tego zgłoszenia do akt rejestrowych jako „czynności czysto technicznej”. Przyjęcie natomiast, że sąd rejestrowy orzeka postanowieniem o złożeniu do akt rejestrowych zgłoszenia komornika o zajęciu udziału, zakłada uprzednie zbadanie przez sąd rejestrowy tego zgłoszenia – co potwierdza § 197 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1987 r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. Nr 38, poz. 218 ze zm.) oraz § 154 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. Nr 38, poz. 249) – i wydanie, odpowiednio do wyników badania, postanowienia o złożeniu zgłoszenia komornika do akt rejestrowych albo postanowienia o odmowie złożenia zgłoszenia komornika do akt rejestrowych.

Przyjęciu zgłoszenia komornika o zajęciu udziału do akt rejestrowych bez badania sprzeciwia się także funkcja akt rejestrowych. Jakkolwiek dane zawarte w aktach rejestrowych nie korzystają z wyrażonego w art. 17 ust. 1 u.K.Rej.S. domniemania prawdziwości, powinno się – uwzględniając, że stanowią one podstawę wpisów w rejestrze i są, zgodnie z art. 10 ust. 1 u.K.Rej.S., powszechnie dostępne – dążyć do tego, aby były prawdziwe.

Nieunormowane sytuacje, które miał na względzie Sąd Okręgowy, pytając o zakres kognicji sądu rejestrowego w sprawie o złożenie do akt rejestrowych zgłoszenia komornika o zajęciu udziału, wykazują istotne podobieństwo do sytuacji uregulowanych w art. 23 u.K.Rej.S., złożeniu bowiem do akt rejestrowych zgłoszenia komornika o zajęciu udziału przyświeca taki sam cel jak wpisom w Krajowym Rejestrze Sądowym. Nie powinno budzić wątpliwości, że w razie zgłoszenia przez komornika zajęcia udziału, sąd rejestrowy, stosując ze względu na wspomniane podobieństwo w drodze analogii art. 23 ust. 1 u.K.Rej.S., powinien badać, czy zgłoszenie to jest zgodne pod względem formy i treści z przepisami prawa. Poza tym, powinien, przez analogię do art. 23 ust. 2 zdanie drugie u.K.Rej.S., jeżeli ma uzasadnione w tym względzie wątpliwości, badać, czy dane zawarte w zgłoszeniu komornika o zajęciu udziału są zgodne z rzeczywistym stanem. Ze względu na cel wpisów do rejestru oraz cel złożenia zgłoszenia komornika o zajęciu udziału do akt rejestrowych, badanie to powinno objąć w szczególności zgodność danych zawartych w zgłoszeniu z treścią wpisów w rejestrze. Ich niezgodność z rzeczywistym stanem, w tym w szczególności z treścią wpisów w rejestrze, uzasadnia odmowę złożenia zgłoszenia komornika o zajęciu udziału do akt rejestrowych.

Należy jednak podkreślić, że badanie – ze wspomnianym skutkiem – zgodności danych zawartych w zgłoszeniu komornika o zajęciu udziału z rzeczywistym stanem, w tym w szczególności z treścią wpisów w rejestrze, jest uzasadnione tylko wtedy, gdy sąd rejestrowy ma w tym względzie uzasadnione wątpliwości. Przykładem takiej sytuacji jest zgłoszenie przez komornika, tak jak w niniejszej sprawie, zgłoszenia zajęcia udziałów osoby niewątpliwie już niebędącej w świetle treści rejestru współnikiem (art. 38 pkt 8 lit. c u.K.Rej.S.). Nie można natomiast uznać za taką sytuację przypadku, w którym zgłoszenie komornika o zajęciu udziału danej osoby nastąpiło wprawdzie już po przyjęciu przez sąd rejestrowy nowej, nieobejmującej tej osoby listy współników (art. 188 § 3 k.s.h.),

samo jednak zajęcie tego udziału nastąpiło przed objętą tą listą zmianą w składzie wspólników (zob. w szczególności art. 910 § 2 i 3 k.p.c.). Stoją temu na przeszkodzie wyłaniające się tu problemy, w szczególności na tle art. 885 w związku z art. 902 i 909 k.p.c., gdyż kognicją sądu rejestrowego w sprawie o złożenie do akt rejestrowych zgłoszenia komornika o zajęciu udziału nie może być objęte badanie zarzutów naruszenia przepisów postępowania egzekucyjnego. Prowadziłoby to do wyręczania przez sąd rejestrowy osób zainteresowanych, którym przysługuje skarga na czynności komornika (art. 767 k.p.c.), lub osób trzecich, które mogą wytoczyć powództwo ekscydencyjne (art. 841 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy udzielił na pierwsze pytanie odpowiedzi jak w uchwale (art. 390 § 1 k.p.c.), a w pozostałym zakresie odmówił podjęcia uchwały, ponieważ jej podjęcie byłoby jednoznaczne z rozstrzygnięciem sprawy rozpoznawanej przez sąd odwoławczy.

